

The
University
Of
Sheffield.

School
Of
Law

ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΗΘΗΚΕ ΣΤΙΣ 21.7.2015

Αριθμός 961

Name: Professor Nicholas Tsagourias

Head of School
Professor Tamara Hervey

Bartolomé House
Winter Street
Sheffield
S3 7ND
United Kingdom

Date: 21.7.2015

Telephone: +44 (0) 114 222 6805
Fax: +44 (0) 114 222 6832
Email: Nicholas.Tsagourias@sheffield.ac.uk

**Έκθεση Αξιολόγησης
του Καθηγητή Διεθνούς Δικαίου Νικόλαου Τσαγκούρια
στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου του Sheffield**

**σχετικά με:
τη μονιμοποίηση
του Επίκουρου Καθηγητή Μιλτιάδη Σαρηγιαννίδη στη βαθμίδα που κατέχει,
στο γνωστικό αντικείμενο «Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο»
στη Νομική Σχολή του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης**

Αξιότιμοι/ες κύριοι/ες συνάδελφοι,

στη συνεδρίαση της 17.07.2015 ορίσθηκα αξιολογητής με την υπ' αριθμ. πρωτοκ. 952/17.07.2015 πράξη της Επταμελούς Ειδικής Επιτροπής κρίσης του έργου του Επίκουρου Καθηγητή κ. Μ. Σαρηγιαννίδη, σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ.4 του Ν. 4009/2011 και το άρθρο 3 παρ.8 και άρθρο τελευταίο της Κανονιστικής Απόφασης της Συγκλήτου του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (εφεξής ΑΠΘ).

Αφού μελέτησα και αξιολόγησα το αναλυτικό βιογραφικό υπόμνημα του κ. Μ. Σαρηγιαννίδη και τα έργα του, και στη συνέχεια αφού διαμόρφωσα τις προσωπικές εκτιμήσεις μου για τα προσόντα και τον χαρακτήρα του υποψηφίου, συνέταξα και υποβάλλω στην Επταμελή Ειδική Επιτροπή την παρακάτω Έκθεση Αξιολόγησης εντός της προβλεπόμενης αποκλειστικής προθεσμίας των σαράντα (40) ημερών.

Ο κ. Μ. Σαρηγιαννίδης είναι απόφοιτος της Νομικής Σχολής του ΑΠΘ (1994). Κατέχει τρία Μεταπτυχιακά Διπλώματα Εξειδίκευσης σε διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα με τον βαθμό «Άριστα». Ειδικότερα, είναι κάτοχος του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Εξειδίκευσης στις «Διεθνείς

THE AWAR
AWARD WINN
UNIVERSITY OF THE

THE QUEEN'S

Σπουδές» από τη Νομική Σχολή του ΑΠΘ (1996). Επίσης, κατέχει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στην «Ανάλυση Διεθνών Συγκρούσεων» (MA in International Conflict Analysis) από το Department of Politics and International Relations, University of Kent at Canterbury (1998), και τέλος πιο πρόσφατα Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στη «Συστηματική Φιλοσοφία» από το Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ (2014). Τέλος, αναγορεύθηκε Διδάκτωρ Νομικής από τη Νομική Σχολή του ΑΠΘ (2003) με βαθμό «Άριστα» και θέμα διδακτορικής διατριβής που εμπίπτει στο γνωστικό αντικείμενο της θέσης που ήδη κατέχει. Ο υποψήφιος εκλέχθηκε ομόφωνα στη βαθμίδα του Λέκτορα στο γνωστικό αντικείμενο «Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο» στη Νομική Σχολή ΑΠΘ στις 08.02.2005 και διορίστηκε στις 09.03.2006 (ΦΕΚ 63/9-3-2006 τ.ΝΠΔΔ). Ομοίως, εκλέχθηκε ομόφωνα και στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή (με θητεία) στο ίδιο γνωστικό αντικείμενο και στην ίδια Σχολή στις 20.03.2012 και διορίστηκε στις 04.07.2012 (ΦΕΚ 641/4-7-2012 τ.Γ'). Παράλληλα, έχει διδάξει και διδάσκει στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα και σε άλλα τριτοβάθμια ιδρύματα ανώτατης και ανώτερης εκπαίδευσης στην Ελλάδα, καλύπτοντας έτσι ένα ιδιαίτερα ευρύ φάσμα μαθημάτων με πολλές διδακτικές ώρες.

Από τα παραπάνω εκτεθέντα για τις σπουδές και την ακαδημαϊκή σταδιοδρομία του κ. Μ. Σαρηγιαννίδη προκύπτουν αβίαστα κάποια προκαταρκτικά συμπεράσματα αναφορικά με τις προτεραιότητες, τα ερευνητικά ενδιαφέροντα και την εν γένει θεωρητική και δογματική προσέγγιση του υποψήφιου. Ειδικότερα, ο κ. Μ. Σαρηγιαννίδης παρά τη βασική του ενασχόληση με το γνωστικό αντικείμενο του Διεθνούς Δικαίου, αποδίδει σημασία στη διεπιστημονικότητα και εμπλουτίζει την γνώσεις του με αναζητήσεις και σε άλλους επιστημονικούς χώρους, όπως οι Διεθνείς Σχέσεις και η Πολιτική Φιλοσοφία. Προφανώς, η ενασχόληση με τα παραπάνω γνωστικά αντικείμενα, η οποία εκτείνεται και στο πρόσφατο παρελθόν, διευρύνει την επιστημονική αρμογή του και την καθιστά πιο αποτελεσματική με πυρήνα τις σπουδές του στο Διεθνές Δίκαιο. Ο εμπλουτισμός του γνωστικού πεδίου που ο υποψήφιος θεραπεύει με γνώσεις από επιστήμες, όπως οι Διεθνείς Σχέσεις και η Φιλοσοφία, αντανακλά και στο πολυεπίπεδο διδακτικό έργο του, τόσο στη Νομική Σχολή του ΑΠΘ, όσο και στο Τμήμα Πολιτικών Επιστημών του Δημοκρίτειου Πανεπιστήμιου Θράκης και στη Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών, στο Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος. Συνολικά, ο κ. Μ. Σαρηγιαννίδης διαθέτει πλούσια διδακτική εμπειρία σε ιδρύματα ανώτατης και ανώτερης τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, συνεργασίες με αλλοδαπά εκπαιδευτικά ιδρύματα και κατέχει σημαντικά διεπιστημονικά εργαλεία που τον καθιστούν πιο ώριμο και αποτελεσματικό στην προσέγγιση του γνωστικού πεδίου του Διεθνούς Δικαίου. Σ' αυτό το πλαίσιο θα ήθελα να σημειώσω, ότι με δεδομένη την πλούσια διδακτική εμπειρία του υποψήφιου και την εξαιρετική διεπιστημονική κατάρτισή του, θα ήταν σκόπιμο να αναζητήσει προκλήσεις σε εκπαιδευτικά ιδρύματα του εξωτερικού ως επισκέπτης καθηγητής ή ερευνητής, ώστε να μεγιστοποιήσει τα κεκτημένα και να μεταφέρει στα διδακτικά και ερευνητικά του καθήκοντα και ασχολίες, εμπειρίες από ξένα πανεπιστήμια με διαφορετική κουλτούρα και μεθοδολογία στην εκπαίδευση.

Εκτός από τις πολλές ώρες ενασχόλησης με τη διδασκαλία, ο υποψήφιος παρακολουθεί την εκπόνηση διπλωματικών εργασιών σε μεταπτυχιακό επίπεδο και είναι επιβλέπων καθηγητής σε διδακτορικές διατριβές. Επιπλέον, ασχολείται με την προετοιμασία των φοιτητών του σε Μοντέλα Προσομοίωσης σε Διεθνείς Οργανισμούς, όπως τα Model United Nations, και σε Διεθνείς Εικονικές Δίκες στην αγγλική και στη γαλλική γλώσσα. Παράλληλα, συμμετέχει σε επιτροπές της Νομικής Σχολής και του ΑΠΘ και προσφέρει σημαντικό διοικητικό έργο. Επίσης, παρέχει διδακτικό έργο στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα σε δημόσια ή διακυβερνητικά εκπαιδευτικά ιδρύματα με εξειδικευμένο αντικείμενο στο πλαίσιο δια βίου μάθησης και μετεκπαίδευσης στελεχών σωμάτων ασφαλείας. Τέλος,

συμμετέχει με εισηγήσεις σε συνέδρια και ημερίδες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, και παρουσιάζει ενδιαφέρουσες θεματικές της επικαιρότητας αλλά και κλασσικά ζητήματα του διεθνούς δικαίου.

Σχετικά με το έργο του κ. Μ. Σαρηγιαννίδη, παρατηρούμε ότι περιλαμβάνει τρεις (3) μονογραφίες (συμπεριλαμβανομένης της διδακτορικής διατριβής του), τέσσερα (4) διδακτικά βιβλία στα οποία συμμετέχει με αυτόνομες και σημαντικές σε μέγεθος συμβολές (αρκετές εκατοντάδες σελίδες), από τα οποία τα δύο (2) βρίσκονται ήδη στη 2^η έκδοση, δύο (2) συλλογές διεθνών συνθηκών, και δεκαπέντε (15) άρθρα και κεφάλαια σε περιοδικά και συλλογικούς τόμους αντίστοιχα.

Πρόκειται για έργο ικανοποιητικό σε μέγεθος και σε ποικιλία θεματικών με τις οποίες ασχολείται ο υποψήφιος. Αναφορικά με τη γενική εικόνα του έργου του υποψηφίου, αξίζει να σημειωθεί ότι διαθέτει γραφή που προσαρμόζεται ανάλογα με τη χρήση του κειμένου. Με άλλα λόγια, η γραφή του κ. Σαρηγιαννίδη είναι πυκνή και μεστή σε εκείνα τα κείμενα στα οποία διέρχεται με αναλυτικό τρόπο και σαφήνεια διάφορα σύνθετα ζητήματα του διεθνούς δικαίου. Αντίθετα, στο πλαίσιο των συμβολών του σε διδακτικά εγχειρίδια, ο γραπτός λόγος του μετατρέπεται σε απλό και κατανοητό, όπου η χρήση παραδειγμάτων και η σαφής και ακριβής καταγραφή των ορισμών αποτυπώνουν τη συνειδητή επιλογή του υποψηφίου να πλησιάσει τον αναγνώστη και ειδικότερα τον φοιτητή που προσεγγίζει για πρώτη φορά το γνωστικό πεδίο του διεθνούς δικαίου. Σε γενικές γραμμές, ο υποψήφιος διαθέτει ευχέρεια στην έκφραση, ο λόγος του διακρίνεται από σαφήνεια και περιεκτικότητα, ενώ διατυπώνει τις θέσεις του δομημένα και ξεκάθαρα, ακόμα και σε εκείνες τις περιπτώσεις που διαφωνεί με την κρατούσα θεωρία πάνω σε ένα ζήτημα.

Πιο συγκεκριμένα, ο κ. Μ. Σαρηγιαννίδης έχει ασχοληθεί με τη νομική φύση του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών στο πλαίσιο του Διεθνούς Συνταγματικού Δικαίου [Ο Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών ως Νομικό Θεμέλιο (Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα, 2009)]. Πρόκειται για μια μονογραφία πρωτότυπη για τα ελληνικά δεδομένα πάνω σε ένα ζήτημα που απασχολεί έντονα τη διεθνή διεθνολογική κοινότητα εδώ και μερικές δεκαετίες. Ο υποψήφιος επιχειρεί να θεμελιώσει την υπεροχή του Χάρτη του ΟΗΕ έναντι των εθνικών συνταγμάτων και παράλληλα αποδομεί τον κρατοκεντρικό χαρακτήρα της διεθνούς οργάνωσης. Σκοπός του είναι η θέαση ενός οικουμενικού δήμου χάρη στον οποίο μπορεί να επέλθει η αποκέντρωση της εξουσίας και η ενίσχυση της λογοδοσίας των υποκειμένων του διεθνούς δικαίου, και ειδικά του κράτους που αποτελεί τον δυνητικό παραβάτη. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, εξετάζονται κλασσικά ζητήματα όπως η νομική φύση των διεθνών οργανισμών, η διάκριση των εξουσιών και το κράτος δικαίου, αλλά και λιγότερο γνωστές θεματικές όπως ο μετακρατικός συνταγματισμός και η συνταγματοποίηση της έννομης τάξης του ΟΗΕ. Σε αντιδιαστολή με αυτή την μονογραφική προσέγγιση των Ηνωμένων Εθνών, ο υποψήφιος αφιερώνει ένα ιδιαίτερα μεγάλο κεφάλαιο στο διδακτικό βιβλίο που έχει επιμεληθεί [Θεμελιώδεις Έννοιες στο Διεθνές Δημόσιο Δίκαιο (2^η έκδοση, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα, 2014) σελ. 527-751] για να εξηγήσει τα όργανα, το θεσμικό πλαίσιο και την έννομη τάξη του ΟΗΕ. Με δεδομένο ότι το διδακτικό βιβλίο απευθύνεται στους πρωτοετείς φοιτητές/τριες των Νομικών Σχολών στην Ελλάδα, ο υποψήφιος κατορθώνει με επιτυχία να διατηρήσει στη γραφή του άρτιο νομικό ύφος και ορολογία, και την ίδια στιγμή υιοθετεί μια απλούστερη εξηγητική προσέγγιση, ώστε το κείμενο να παραμένει απλό, σαφές, κατανοητό και χωρίς εκπτώσεις σε ό,τι αφορά στο περιεχόμενο του. Ομοίως, ακολουθεί την ίδια προσέγγιση στο διδακτικό βιβλίο για τους διεθνείς οργανισμούς [Δίκαιο Διεθνών Οργανισμών (Αθήνα: Εκδόσεις Θέμις, 2014) σελ. 3-98], όπου ασχολείται με την εξέλιξη της διεθνούς οργάνωσης και τη γενική θεωρία των διεθνών οργανισμών.

Η έτερη μονογραφία του κ. Μ. Σαρηγιαννίδη αφορά στο ζήτημα της πολεμικής κατοχής [Η Πολεμική Κατοχή στο Διεθνές Δίκαιο (Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα, 2011)]. Αποτελεί μόλις τη δεύτερη ελληνική μονογραφία με αυτή τη θεματική και είχα τη χαρά να την προλογίσω. Πρόκειται για ένα βιβλίο που επιχειρεί να φωτίσει τις σύγχρονες εξελίξεις στο χώρο της πολεμικής κατοχής και τον τρόπο που αυτή νοηματοδοτείται ξανά στο σημερινό διεθνοπολιτικό περιβάλλον. Ο υποψήφιος παρουσιάζει το νομικό πλαίσιο της πολεμικής κατοχής και αναλύει σύγχρονα φαινόμενα, όπως η προβληματική της παρατεταμένης πολεμικής κατοχής και η συμβολή του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ στην βελτιστοποίηση του κανονιστικού πλαισίου της πολεμικής κατοχής. Όπως σημείωνα στον πρόλογο του βιβλίου, ο κ. Μ. Σαρηγιαννίδης «ασχολείται με την πολυπλοκότητα του δικαίου της κατοχής, ενοποιώντας τους κανόνες με την ερμηνεία και την εφαρμογή τους στην πράξη. Η μονογραφία [...] επιτυγχάνει να απεικονίσει με οξυδέρκεια το δίκαιο της πολεμικής κατοχής, όπως αυτό έχει μορφοποιηθεί με τις δογματικές, τις πολιτικές και τις επιχειρησιακές εξελίξεις. Η παρουσίαση των θεμελιωδών όψεων της πολεμικής κατοχής από τον Δρ. Μ. Σαρηγιαννίδη περιλαμβάνει σημαντικό όγκο πληροφοριών και επιπρόσθετα προάγει τη συζήτηση γύρω από αυτό το επίκαιρο θέμα».

Ο υποψήφιος έχει συγγράψει και ενδιαφέροντα άρθρα, ανάμεσα στα οποία ξεχωρίζω τη συμβολή του [«Τείχη και φράκτες ασφαλείας στη μεταψυχροπολεμική διεθνή έννομη τάξη» στο Κ. Κεντρωτής (επιμέλεια), Μετά το 'Τέλος' της Ιστορίας (Αθήνα: Εκδόσεις Σιδέρης 2012) 149-164] όπου ασχολείται με τις έννομες συνέπειες που προκαλεί η κατασκευή τειχών και φρακτών ασφαλείας και διερευνά τις αντιδράσεις και τις λύσεις της διεθνούς κοινότητας προκειμένου να διαχειριστεί ειδικά τα ζητήματα κυριαρχίας που προκύπτουν από αυτές τις κατασκευές. Ενδιαφέρον είναι και το άρθρο [‘On a right and a duty to the truth and its relevance to international peace and justice’ Th. Skouteris & M. Vagias (eds), International Organizations and the Protection of Human Rights: Essays in Honour of Professor Paroula Naskou Perraki (Athens: Themis Publications, 2014) 31-46] όπου ο υποψήφιος αξιοποιεί τη νομολογία του Ευρωπαϊκού και του Διαμερικανικού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, για να αποδώσει το περιεχόμενο του δικαιώματος στη αλήθεια, το οποίο συνδέει με την άτυπη υποχρέωση των κρατών στην αλήθεια για την οικοδόμηση της ειρήνης, με αποτέλεσμα την ένταξη του στο εννοιολογικό πλαίσιο που συγκροτούν οι έννοιες της ιστορικής μνήμης και της λήθης. Συνολικά, ο κ. Μ. Σαρηγιαννίδης ασχολείται με νομικά ζητήματα από τις θεματικές της διεθνούς δικαιοσύνης, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας και των πηγών του διεθνούς δικαίου. Οι συμβολές του πρωτότυπες ή μη χαρακτηρίζονται από ακριβολογία και σαφήνεια, επιστημονική αρτιότητα και έχουν απήχηση στην ελληνική διεθνολογική κοινότητα.

Ολοκληρώνοντας την Έκθεση Αξιολόγησης την οποία μου αναθέσατε να συντάξω, επιθυμώ να σας γνωστοποιήσω ότι κατά την άποψή μου ο κ. Μ. Σαρηγιαννίδης αποτελεί σημαντική μονάδα για το διδακτικό έργο που επωμίζονται τα μέλη ΔΕΠ της Νομικής Σχολής του ΑΠΘ, διαθέτει δυσανάλογα πλούσια και ποιοτική διδακτική εμπειρία σε σχέση με την ηλικία του, τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο, και παράλληλα κατορθώνει να παρεμβαίνει στον εγχώριο επιστημονικό διάλογο με συμβολές που προσελκύουν τη συζήτηση, το ενδιαφέρον και τη διαφωνία. Για όλους τους παραπάνω λόγους και με βάση όσα ανέφερα στην αρχή της Έκθεσης Αξιολόγησης, πιστεύω ότι ο κ. Μ. Σαρηγιαννίδης ανταποκρίνεται σαφώς με επιτυχία στα κριτήρια για τη μονιμοποίησή του στη βαθμίδα που κατέχει, καθώς συγκεντρώνει όλες τις νόμιμες προϋποθέσεις όσον αφορά στο διδακτικό, ερευνητικό και συγγραφικό του έργο. Γι' αυτό τον λόγο, προτείνω στην Επταμελή Ειδική Επιτροπή να αντιμετωπίσει θετικά το αίτημα του υποψηφίου για τη μονιμοποίησή του στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή.

Με τιμή,

A handwritten signature in black ink, consisting of several connected strokes. It starts with a vertical line on the left, followed by a horizontal line, then a diagonal line going up and right, and finally a long horizontal line extending to the right.

Prof Nicholas Tsagourias